

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-221

06/03/2019

ქ. თბილისი

შპს ჩირინას სართიჭალა-3-ის, 672 000 ქათმის სადგომისათვის მეფრინველეობის ფერმის (ბროილერის კომპლექსის) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

2018 წლის 17 დეკემბერს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით შპს „ჩირინას“ მიერ სამინისტროში წარმოდგენილი იყო, „სართიჭალა-3, 672 000 ქათმების სადგომისათვის მეფრინველეობის ფერმის (ბროილერის კომპლექსის) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის“ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა, სამინისტროს ოფიციალურ ვებ-გვერდზე და შესაბამისი მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფებზე განთავსება.

2018 წლის 17 ოქტომბერს (წერილი N 13383), შპს „ჩირინას“ მიერ სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილი იყო სართიჭალა-3, 672 000 ქათმების სადგომისათვის მეფრინველეობის ფერმის (ბროილერის კომპლექსის) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (ბრძანება N 2-990; 06/12/2018).

წარმოდგენილი განცხადებითა და თანდართული დოკუმენტაციით დგინდება შემდეგი: შპს „ჩირინას“ სართიჭალა-3, 672 000 ქათმების სადგომისათვის მეფრინველეობის ფერმის (ბროილერის კომპლექსის) მშენებლობა და ექსპლუატაცია იგეგმება გარდაბნის რაიონში, სოფელ სართიჭალაში, (ს/კ: 81.12.08.785). ნაკვეთის ფართობია - 152493 მ². (შპს „ჩირინას“ საკუთრება). ტერიტორიას სამხრეთ-აღმოსავლეთით ემიჯნება სართიჭალას ნავთობშემკრები პუნქტი, სამხრეთ-დასავლეთით 400 მეტრში მდებარეობს მის საკუთრებაში არსებული მეფრინველეობის ფერმები (სართიჭალა 1 და სართიჭალა 2), ხოლო სხვა მიმართულებით ემიჯნება სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები. დაგეგმილი საქმიანობის ტერიტორიიდან მდინარე იორი მდებარეობს 2300 მეტრში, ხოლო უახლოესი დასახლებული პუნქტი- 700 მ-ში.

აღნიშნული კომპლექსის აშენების შემდგომ შპს „ჩირინას“ ძირითადი საქმიანობა იქნება ფრინველის ხორცის წარმოება. სართიჭალა-3 ბროილერის კომპლექსის ტერიტორია შეადგენს დაახლოებით 15 ჰა-ს, სადაც დაგეგმილია 7 ფერმის (14 საფრინველის) აშენება. თითოეული ფერმა შედგება 2 დამოუკიდებელი საფრინველისგან. თითოეული

საფრინველის ზომებია: სიგრძე-152 მ, სიგანე-16 მ, ჭერის სიმაღლე-2.7 მ.; ფერმებს შორის მანძილია 31.5 მ, ფერმაში შემავალ 2 საფრინველს შორის მანძილია 14.5 მ. თითოეული საფრინველე განკუთვნილია 46000-48000 ბროილერის გამოსაზრდელად. კომპლექსის ტერიტორიაზე იქნება განლაგებული შემდეგი ნაგებობები: საოფისე შენობა; ინვენტარის საწყობი; წყალგამწმენდი ნაგებობა; ნამჯის საწყობი; სადეზინფექციო ნაგებობა; ფრინველის დამჭერების სახლი; გამშვები პუნქტი №1; საფრინველის შენობები; ფრინველის საკვების ბუნკერები; საფრინველეს პერსონალის ოთახი; ელექტრო კვანძები; საყოფაცხოვრებო ოთახი; გამშვები პუნქტი №2; სასწორი. საქმიანობის პროცესში დასაქმებული იქნება 60-მდე კაცი, რომელთა აბსოლუტური უმრავლესობა ადგილობრივი იქნება.

ტექნოლოგიური ციკლის მოკლე აღწერა: ბროილერის გამოზრდის შერჩეულ ტექნოლოგიას წარმოადგენს იატაკზე თავისუფალი გაზრდა. კომპლექსის წარმადობა იქნება წელიწადში დაახლოებით 8700-9100 ტონა, რაც შეესაბამება დაახლოებით 4.5-4.7 მილიონ ბროილერს. კვირაში სამჯერ მოხდება ერთდღიანი ბროილერის წიწილის ფერმის საფრინველეებში დასმა. დრო წიწილის ჩასმიდან წიწილის შემდეგი პარტიის ჩასმამდე წარმოადგენს 1 ციკლს. ციკლის ხანგრძლივობაა საშუალოდ 49 დღე (აქედან ფრინველი საფრინველეში იმყოფება 36-37 დღე). თითოეულ ფერმას (2 საფრინველეს) წელიწადში აქვს 7.44 ციკლი. ბროილერის წიწილების საფრინველეში შეყვანამდე საფრინველის იატაკზე იგება 6-8 სმ სისქის დაჭრილი, დეზინფიცირებული ნამჯა (14 საფრინველეს 7.44 ციკლის განმავლობაში დასჭირდება დაახლოებით 480 ტ ნამჯა). თითო ჯერზე წიწილა ისმება 1 ფერმაში (2 საფრინველეში), თითო საფრინველეში 46-48 ათასი წიწილა. ბროილერის გამოზრდა ხდება საშუალოდ 36-37 დღის განმავლობაში (გამოზრდის ასაკი დაკვლამდე შეიძლება მერყეობდეს 34-40 დღის ფარგლებში). გამოზრდის ბოლოს ხდება ბროილერის ტრანსპორტირება მის საკუთრებაში არსებულ სასაკლაოზე. სასაკლაოზე გაგზავნის მომენტისთვის ბროილერის ცოცხალი წონა შეადგენს დაახლოებით 1.9-2.0 კგ-ს. საფრინველეების დაცლის შემდეგ ბროილერის ყოველი შემდეგი პარტიის დასმამდე ჩვეულებრივ არის 12-13 დღიანი პაუზა. საფრინველის სრული დაცლის შემდეგ საფრინველიდან ხდება გამოყენებული საგების გატანა კომპოსტირების პოლიგონზე, საფრინველის რეცხვა და ტარდება ტექნიკური სერვისი.

ფერმებში საკვების მიწოდების, საწყურებლების, გათბობის, გაგრილების, განათების სისტემები ბროილერის გამოზრდის დასაწყისიდან ბოლომდე იმართება სპეციალური კომპიუტერული პროგრამის მიერ. ყველა სადგომს აქვს ჰერმეტიზაციის მაღალი ხარისხი და აღჭურვილია ვენტილაციის მართვის კომპიუტერიზებული სისტემით.

ფერმაში გაგრილება უზრუნველყოფილი იქნება კონვექციური (ვენტილატორები) და გაგრილების ლეიბების სისტემებით. გზმ-ს ანგარიშის მიხედვით, თითოეული საფრინველე აღჭურვილი იქნება 6 პატარა და 10 დიდი ვენტილატორით (თითო პატარა ვენტილატორის წარმადობაა 19000 მ³/სთ, თითო დიდი ვენტილატორის წარმადობაა 39000 მ³/სთ). თითოეული სადგომის გათბობას უზრუნველყოფს 10ც. 66 კვტ სიმძლავრის გაზის გამათბობელი, ალტერნატიულ გათბობის სისტემას შეიძლება წარმოადგენდეს 14 კვტ სიმძლავრის 15ც. ინფრაწითელი გაზის გამათბობელი. ცივ სეზონში (180 დღე) თოთხმეტივე საფრინველეში ბუნებრივი აირის ჯამური ხარჯი იქნება - 2177280 მ³/წელ. 14 კვტ სიმძლავრის ინფრაწითელი გაზის გამათბობლის მუშაობისას თოთხმეტივე საფრინველესთვის - 653184 მ³/წელ.

მეფრინველეობის ფერმაში წყალი ზამთრის (ცივ პერიოდში) პერიოდში გამოყენებული იქნება - დღეში დაახლოებით 43 ტ. სასმელი მიზნით, რეცხვაზე დაახლოებით 7ტ.

ზაფხულში (ცხელ პერიოდში),: დღეში დაახლოებით 80 ტონა სასმელი მიზნით, რეცხვაზე დაახლოებით 7ტ, გაგრილებაზე დაახლოებით 23ტ.

მეფრინველობის ფერმაში წყალი გამოყენებული იქნება როგორც საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო მიზნებისათვის, ასევე საწარმოო მიზნებისათვის. სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო მიზნებისათვის წყლის მომარაგება განხორციელდება საწარმოს ტერიტორიაზე დაგეგმილი ჭაბურღილებიდან.

პროექტის მიხედვით ნარეცხი წყლებისთვის თითოეულ საფრინველესთან გათვალისწინებულია 5 სეპტიკის მოწყობა, ხოლო საყოფაცხოვრებო ფეკალური წყლებისთვის ორ საფრინველეს მოემსახურება ერთი ბეტონის სეპტიკი (გატანილი იქნება პერიოდულად საჭიროებისამებრ შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე).

გზმ-ს ანგარიშის მიხედვით საფრინველე სახლების ნარეცხი წყალი გროვდება ნარეცხი წყლის სეპტიკებში, საიდანაც 37-40 დღის განმავლობაში გაიჟონება ნიადაგში. რეგულარული ჩაშვებების შემთხვევაში, ნიადაგში მოხვედრილი დაბინძურებული წყალი, ნიადაგის ქვედა ფენებში გადაადგილებისას შეერევა გრუნტის წყლებს. აღნიშნულიდან გამომდინარე ბროილერის კომპლექსის ექსპლუატაციის ეტაპზე გრუნტის წყლებზე ზემოქმედება მოსალოდნელია.

ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელია ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე. საქმიანობის შედეგად ატმოსფეროში გამოიყოფა მავნე ნივთიერებები: მტვერი, აზოტის ორჟანგი, ნახშირჟანგი და ამიაკი. გზმ-ის ანგარიშის ცხრილში 4.2 წარმოდგენილია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის პარამეტრები.

ბროილერის კომპლექსის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე ნიადაგისა და გრუნტის დაბინძურება დაკავშირებულია: საწარმოო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მართვის წესების დარღვევასთან; ავტოტრანსპორტიდან ნავთობპროდუქტების ავარიულ დაღვრასთან; შიდა კანალიზაციის სისტემების ექსპლუატაციასთან. ექსპლუატაციის ეტაპზე ნიადაგის და გრუნტების დაბინძურება მინიმუმამდე იქნება დაყვანილი, რადგან საწარმოო პროცესის მიმდინარეობა დაგეგმილია დახურულ მობეტონებულ იატაკიან შენობაში.

ბროილერის ფერმის მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება ბიოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი არ არის. გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით ექსპლუატაციის ეტაპზე დაგეგმილია გამწვანებითი სამუშაოები. საწარმოს განთავსების ტერიტორია არ გამოირჩევა ცხოველთა მრავალფეროვნებით. კომპლექსის მოწყობის ეტაპზე ზემოქმედება ცხოველთა სამყაროზე ძირითადად დაკავშირებულია: მანქანა-დანადგარების ხმაურთან (რაც დააფრთხობს მიმდებარედ მობინადრე სახეობებს); ნედლეულის და პროდუქციის ტრანსპორტირებასთან. ზემოქმედება ძირითადად მოსალოდნელია საპროექტო ტერიტორიაზე გავრცელებულ სინანტროპულ სახეობებზე.

გზმ-ს ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის შედეგად შესაძლებელი ავარიული სიტუაციების თავიდან აცილების მიზნით საწარმო პროცესის ყველა უზანტი ტექნიკურად უზრუნველყოფილი იქნება ავარიების პრევენციის საშუალებებით. საწარმო მომარაგებულია ხანძარსაწინააღმდეგო ინვენტარით.

წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით მოსალოდნელია არასახიფათო, ინერტული და სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. გზშ-ს ანგარიშში აღწერილია ნარჩენების მართვის პროცესის, პრევენციისა და აღდგენის ღონისძიებები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2019 წლის 25 იანვარს გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფელ სართიჭალის საზოგადოებრივ ცენტრში გაიმართა აღნიშნული პროექტის საჯარო განხილვა, დამსწრე საზოგადოების მხრიდან შენიშვნები/მოსაზრებები პროექტთან დაკავშირებით არ გამოთქმულა.

გზშ-ს ანგარიშს თან ერთვის საქმიანობის გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის და მონიტორინგის გეგმა, გარემოზე მოსალოდნელი ნეგატიური ზემოქმედებების შემარბილებელი ღონისძიებები, ავარიული სიტუაციების რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები.

აღნიშნული გზშ-ს ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით (ატმოსფერული ჰაერის, ნარჩენების, გარემოს დაბინძურების მონიტორინგის, სურსათის უვნებლობის და სხვა) რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების ასევე გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის 42-ე მუხლის პირველი ნაწილის და ამავე კოდექსის I დანართის 24-ე პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება შპს „ჩირინას“ სართიჭალა-3, 672 000 ქათმების სადგომისათვის მეფრინველეობის ფერმის (ბროილერის კომპლექსის) მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ჩირინამ“ საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, საქმიანობის გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის და მონიტორინგის გეგმის, საქმიანობის შედეგად შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღბათობის და მათი მოსალოდნელი შედეგების თავიდან აცილების წინადადებების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
4. შპს „ჩირინამ“ საწარმოს ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტის ხელახლა შემუშავება და სამინისტროსთან შეთანხმება, რომელშიც განხილული იქნება ატმოსფერულ ჰაერზე კუმულაციური ზემოქმედება შპს „ჩირინას“ საკუთრებაში არსებული ანალოგიური პროფილის საწარმოებიდან (სართიჭალა 1 და სართიჭალა 2);
5. შპს „ჩირინამ“ სამინისტროსთან შეთანხმებისთანავე დაუყოვნებლივ უზრუნველყოს საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად, დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
6. შპს „ჩირინა“ ვალდებულია გაფრქვევის წყაროებზე ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგი განახორციელოს წელიწადში ერთხელ;

7. შპს „ჩირინამ“ ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების დეტალური მონიტორინგის გეგმის შემუშავება და სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა, რომელშიც გაფრქვევის წყაროებზე თვითმონიტორინგის კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან ერთად, გათვალისწინებული იქნება, ასევე, აღნიშნული საწარმოს ტერიტორიაზე და უახლოეს მოსახლესთან ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის საკითხები შესაბამისი წერტილების GPS კოორდინატების მითითებით;
8. შპს „ჩირინამ“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 4 თვის ვადაში უზრუნველყოს ნარჩნების მართვის გეგმის შემუშავება და სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა.
9. შპს „ჩირინამ“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 4 თვის ვადაში უზრუნველყოს მონიტორინგის გეგმის სამინისტროში წარმოდგენა სადაც გათვალისწინებული იქნება ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის სიხშირე და მონიტორინგის წერტილები.
10. შპს „ჩირინამ“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 4 თვის ვადაში უზრუნველყოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებისათვის საჭირო შემარბილებელი ღონისძიებების განახლებული გეგმის წარმოდგენა სადაც მათ შორის ოპერირების ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევებისა და სუნის გავრცელების გზშ-ის ანგარიშში მითითებული შემარბილებელი ღონისძიებების გარდა, გათვალისწინებული იქნება , გაფრქვევებისა და შესაბამისად, სუნის პრევენციისა და შემცირების ღონისძიებები მთლიანად საწარმოდან (მათ შორის, ნაკელის მართვის ღონისძიებებიდან, ე.წ. სეპტიკებიდან, ბეტონის ორმოებიდან და ა. შ.).
11. შპს „ჩირინამ“ ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს წარმოების პროცესში გამოყენებული ნარეცხი წყლებისათვის განკუთვნილი სეპტიკების დეტალური აღწერა (გაწმენდის ეფექტურობისა და გაწმენდის საპროექტო სქემის მითითებით) და სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა. თუ დოკუმენტაციის განხილვის შედეგად გამოიკვეთება, რომ აღნიშნული სეპტიკი ვერ უზრუნველყოფს ნარეცხი წყლების სათანადოდ გაწმენდას საქმიანობა განახორციელოს სამინისტროს მიერ დადგენილი შესაბამისი ღონისძიებ(ებ)ის შესაბამისად.
12. შპს „ჩირინამ“ ვალდებულია ექსპლუატაციაში გაშვებამდე უზრუნველყოს საწარმოს ტერიტორიიდან წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების ჩაშვების საკითხის შეთანხმება მომიჯნავე ნაკვეთების სარწყავი სისტემის წყალსაწრეტი არხის მფლობელთან და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტის სამინისტროში წარმოდგენა;
13. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ჩირინამ“;
14. ბრძანება ძალაში შევიდეს „ჩირინამ“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
15. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და გარდაბნის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
16. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი